

خود انجام آن را تسهیل می‌نماید. در هر لحظه از زمان، وقتی که یک مرکز مالی در لندن تعطیل می‌کند، دیگری در آن طرف دنیا در حال بازکردن است و این در حالی است که در یک سوی دیگر جهان، بازار مالی دیگری به فعالیت مشغول است. بدیهی است که همین جریان مالی وقفه‌ناپذیر در سطح جهان، بهترین فرصت را برای جابجایی پول‌های کثیف و گم‌کردن رد آنها فراهم می‌آورد.

ماده ۱ پیش‌نویس رهنمود EC ۱۹۹۰ (جامعه اقتصادی اروپا) تطهیر پول را چنین تعریف می‌کند: «تبدیل یا انتقال سرمایه‌ای، با علم به این که آن سرمایه ناشی از ارتکاب یک جنایت است، همچنین کمک به هر شخص یا سازمانی در جهت ارتکاب اینگونه جنایات، یا کمک به محو اثرات قانونی جنایت.» بنابراین، مخفی‌کردن و پنهان نگهداشتن ماهیت، منشأ، محل، ترتیبات انتقال و جابجایی پول و حقوق مربوط به مالکیت یک سرمایه، در حالی که شخص آگاه باشد که این سرمایه حاصل یک جنایت جدی است، همگی مصادیق تطهیر پول بشمار می‌روند.

تطهیر پول چیست؟

اگر در جریان یک تحقیق خیابانی، از مردم سوال کنید: تطهیر پول چیست؟ عادتاً پس از جمع‌بندی پاسخ عموم، به این نتیجه می‌رسید که بیشتر مردم نمی‌دانند راجع به چه مطلبی صحبت می‌کنید. این عکس‌العمل عمومی، یکی از مشکلات دولت‌ها و جامعه بین‌المللی برای مبارزه با چنین جرایمی است. علت این وضع آن است که در ابتدای امر به‌نظر می‌رسد که جرم تطهیر پول قربانی ندارد، چون مردم می‌پندارند که به صورت ابتدایه‌ساکن، واقعه غم‌انگیزی همراه با قتل، دزدی یا گروگانگیری روی نداده است، اما باید توجه کرد که تطهیر پول پس از ارتکاب جنایت دیگری مثل دزدی، قتل، گروگان‌گرفتن یک انسان یا قاچاق مواد مخدر انجام می‌شود. بنابراین، نبود اطلاعات در مورد تطهیر پول نزد مردم کوچک و خیابان است که این جنایت را به یک مشکل نامرئی مبدل ساخته و مبارزه با آن را مشکل می‌سازد.

حال با توجه به این که مطابق خبرهای تازه، لایحه مبارزه با جرم پولشویی هنوز درگیر امرونی‌های معنی‌دار مراجع تصمیم‌گیری است و قابلیت اجرایی پیدا نکرده است، از فرصت استفاده می‌کنیم و بار دیگر به فرهنگ‌سازی درباره این مفهوم که مصداق‌های جنایتکارانه‌ای هم دارد، می‌پردازیم.

تعریف

خود واژه تطهیر پول (Money Laundering) گویای فرآیندی است که اتفاق می‌افتد. پول کثیف، غیرقانونی و نامشروع در چرخه‌ای از مبادلات گذاشته می‌شود یا به عبارت دیگر، در این چرخه شسته می‌شود، به نحوی که پس از خروج از چرخه، یک پول قانونی و تمیز جلوه می‌نماید. با این کار، منبع سرمایه‌های حاصله از راه‌های غیرقانونی، با استفاده از ترفند مبادلات و انتقالات پیاپی، چنان مخفی نگاهداشته می‌شود که همان پول‌ها همچون یک درآمد قانونی به نظر برسند. تطهیر پول یک پدیده جهانی است که جامعه مالی بین‌المللی با کار ۲۴ ساعته

ناآگاهی مردم از جریان تطهیر پول، این جنایت را به یک مشکل نامرئی مبدل ساخته و مبارزه با آن را مشکل می‌سازد.

② معمولاً تطهیر پول پس از ارتکاب جنایت دیگری همچون دزدی، قتل، یا قاچاق مواد مخدر انجام می‌شود.

گزارش سال ۱۹۹۳ سازمان ملل هم می‌گوید: «خصیصه اصلی تطهیر منافع حاصل از جنایت، تا حد زیادی نشاندهنده عملیات جنایی سازمان‌یافته و بین‌المللی، ماهیت جهانی، خاصیت انعطاف‌پذیر و سازگاری با شرایط مختلف، به‌کارگیری آخرین فناوری‌ها و کمک‌های تخصصی، عملیات ابتکاری و منابع عظیمی است که در اختیار آنها می‌باشد.»

اگر تعاریف بالا را جمع‌بندی کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که: «تطهیر پول، به‌کارگیری پروسه‌ای است که طی آن، جنایتکاران و صاحبان دارایی‌های نامشروع این تصور را ایجاد می‌کنند که پولی را که خرج می‌کنند، درواقع، متعلق به خود آنهاست و از راه مشروع به‌دست آمده است.»

این نکته را هم اضافه نماییم که تطهیر پول طبق قوانین مختلف و در نقاط مختلف دنیا ممکن است تعاریف متفاوتی داشته باشد. در بعضی از کشورها، درآمد حاصل از رفتار مجرمانه‌ای که با قاچاق مواد مخدر ارتباط پیدا می‌کند، جرم تلقی می‌شود، در حالی که در کشور دیگری عدم‌پرداخت مالیات نیز جزو جرایم مربوط به تطهیر پول طبقه‌بندی می‌شود.

تخمین‌ها می‌گویند که سالانه ۵۰۰ میلیارد دلار پول نامشروع و غیرقانونی در سطح جهان پولشویی می‌شود. بدیهی است که این مبلغ رقم قابل‌توجهی در سیستم مالی بین‌المللی به‌حساب می‌آید.